

Úvod do biodynamiky podle Ehrenfrieda E. Pfeiffera 1.

Aneb jak pěstovat zdraví skrze zkvalitňování půdy.

Biodynamika je koncept i praxe v jednom, kombinuje studium i aplikování těch sil a energií, které podporují růst a život. Už samotné slovo Biodynamika (BIODYNAMICS) je důležité - BIOS - život, DYNAMIS - energie, síla.

Zabýváme se zde biodynamickým zemědělstvím, jeho významem a cíly. To je důležité nejen pro ty, kteří jsou do zemědělství aktivně zapojeni, ale pro všechny z nás, neboť nikdo z nás si dnes už nemůže dovolit ignorovat souvislosti, které nás spojují s půdou.

Vše začalo na počátku dvacátých let dvacátého století, kdy se několik evropských farmářů začalo obávat snížených výživných hodnot pěstovaných plodin, životaschopnosti semen a také vytrácející se stabilitu dědičných vlastností osiv. Na přelomu století nebylo neobvyklé mít vojtěšku na sedm, devět, nebo dokonce na třicet let, nežli bylo nutné ji obnovit. Jetel vydržel mnoho let, nežli se objevily příznaky vyčerpanosti půdy. Pro farmáře nebylo nijak neobvyklé používat stejné žito, pšenici a oves stále dokola (samozřejmě po vyčištění a podobně) po mnoho generací. Dnes je potřeba zaorat vojtěšku po čtyřech letech a každých pár let je nutné koupit nové osivné odrůdy od semenářských firem, nebo z výzkumných stanic.

Jedena z největších starostí která konfrontovala tyto farmáře, byla kvalita pšeničné mouky. Její kvalita při pečení se značně zhoršila. Nebyli to žádní malí farmáři, ale lidé s množstvím zkušeností a vědomostí, starající se o dobře zaběhané farmy s velikostmi od několika akrů až po šestnáct tisíc hektarů. Ve vzduchu visela otázka co musí být uděláno proto, aby se zastavila ztráta potence a zhoršování kvality půdy, degenerativní příznaky osiva, nárůst škůdců, chorob a plísní. Paradoxní byl fakt, že pod tlakem intenzivního hnojení minerálními hnojivy problémy stále narůstaly a to i přes pětadvaceti procentní nárůst množství výpěstků na akr. Je nutno podotknout, že pro produkci tohoto dvaceti pětiprocentního přírůstku bylo potřeba vynaložit čtyřikrát větší úsilí.

Předvídaví farmáři, pěstitelé a zahradníci, spolu s agronomy a několika odborníky na zeminu se dali dohromady aby řešili tento palčivý problém. Od ortodoxních odborníků na zemědělství ale nebyli schopni získat uspokojivé odpovědi. Bylo jim doporučováno hnojit za pomoci dusíku, drasla a fosfátu - látek, které podle těchto odborníků, byly odebrány pěstovanými plodinami a bylo potřeba je znovu doplnit. Čím více, tím lépe, tvrdili a spolu s vápnem to byl univerzální recept.

Skupinka se nakonec rozhodla požádat o pomoc zvenčí a oslovila Rudolfa Steinera. Zprvu se může jevit jako neobvyklé žádat o pomoc filozofa narozeného v Rakousku, který získal své PhD na Univerzitě v Rostocku v oboru Filozofie spirituálních aktivit. Rudolf Steiner získal uznání jako editor Goethových vědeckých prací a pracoval mnoho let v Goethových Archívech ve Weimar. V době, kdy jej farmáři oslovili již Steiner založil svou vlastní školu - Goetheanum ve Švýcarském Dornachu. Bylo ale nutné najít nové nápady a inovativní přístup a farmáři cítili, že je potřeba uplatnit trénovanou mysl a pozorovací schopnosti a aplikovat je do každého kousku materiální existence.

Zprvu překvapující odpověď se časem rozrostla až do dnešních Biodynamických zemědělských praktik. Rudolf Steiner poukázal na potřebu pro rozeznání "úplného prostředí" rostliny. Rostoucí organismus je více než jen látka a fotosyntéza, je zde mnoho přírodních vlivů které napomáhají i škodí. Steiner dále specifikoval také stopové prvky ovlivňující jednu rostlinu po druhé, růst podporující faktory a látky. Integrace všech těchto faktorů vede k organické celistvosti, která v konečném důsledku znamená zdraví, růst, nutriční hodnotu a trvání. Základní odměnou je udržení potence, na rozdíl od její ztráty. Dynamické vztahy jsou stejně důležité jako ty materiálně látkové. Využití těchto dynamických vztahů je stejně důležité, jako aplikace půdního hnojiva. Jedno bez druhého neutvoří celek. Toto vše se stalo intenzivně důležitým pro skupinu naslouchající doktora Steinera. Metodika byla podrobena testu, potvrzena zkouškami a chybami, vyvinula se praxí a

experimentováním, takže celá metoda dnes stojí před světem jako zkušenost - převeditelná a naučitelná.

Proč se tedy tato metoda nestala metodou univerzální? Možná proto, že vyžaduje aktivní spolupráci farmáře a občas si žádá nepravděpodobné - nedělat věci tak, jak je dělají okolní sousedi, ale vybočit od zažitých praktik, zvyků a stát se nezávislým, dělat rozhodnutí raději než následovat metody které nesouvisí s problémem. Farmářův přístup k těžkostem - neúspěšná plodina, choroba nebo škůdce - byly často řešeny za pomoci "Co mám na to nasypat, abych situaci napravil". Potřeba není "na to něco nasypat", nýbrž změnit metodu kultivace a polní rotace, vyhnout se monokulturám, zavést biologickou kontrolu škůdců - jednoduše řečeno - věci, které se těžko kupují a je potřeba nad nimi přemýšlet. Farmář musí plánovat, dělat rozhodnutí a stát si za nimi. U biodynamické metody není příliš mnoho věcí ke koupení, ale je zde spousta k dělání. Tato metoda byla uvedena v Americe na počátku třicátých let, dlouho před ekologickým a bio zemědělstvím.

Dokončení příště.

Toto je první část překladu informačního letáku, který vydala Společnost pro Biodynamické farmaření a zahradničení v Ontariu. Fotografie: Georg Reichert. Přeložil Petr Vaněk.